

अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई यांचे कार्यालय,

३०२, वेक फिल्ड हाऊस, ३ रामजला, ब्रिटानियारेस्टोरंटजवळ, बॅलार्डइस्टेट, फोर्ट, मुंबई-४००००९.

दुरध्वनीक्र.०२२-२२६९४९८५/८४ Email:ccfmangrove@mahaforest.gov.in /ccfmumbai@gmail.com

विषय:- कांदळवन संरक्षण व संवर्धन सनियंत्रण

समितीच्या ३१ व्या बैठकीचे मंजूर इतिवृत्त.

जा.क्र.कक्ष-१/कांदळवन समिती/१३२/२०२४-२५

फोर्ट, मुंबई ४०० ००९ दिनांक: १३.११.२०२४

प्रति,

१. मा. विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, नवी मुंबई.
२. मा. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई.
३. मा. पोलिस आयुक्त, मुंबई/ठाणे/नवी मुंबई.
४. मा. पोलिस अधिक्षक, ठाणे (ग्रा)रायगड/पालघर/रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग (पोलीस उप अधिक्षक व त्यावरील दर्जाचे अधिकारी)
५. मा. आयुक्त, महानगरपालिका बृहन्मुंबई/ठाणे/कल्याण-डोंबिवली/मिरा-भाईंदर/वसई-विरार/नवी मुंबई /पनवेल/ भिवंडी- निजामपूर/ उल्हासनगर (उपआयुक्त व त्यावरील दर्जाचे अधिकारी)
६. मा. मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) ठाणे.
७. मा. मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) कोल्हापूर (विभागीय वन अधिकारी व त्यावरील दर्जाचे अधिकारी)
८. मा. महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (MMRDA)
९. मा. उपाध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, शहर आणि औद्योगिक विकास महामंडळ (CIDCO)
१०. मा. उपाध्यक्ष तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र गृह निर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण (MHADA)
११. मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, झोपडपट्टी पुनर्विकास प्राधिकरण (SRA)
१२. मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ (MIDC)
१३. मा. संचालक, पर्यावरण तथा सदस्य सचिव, महाराष्ट्र सागर तटीय क्षेत्र व्यवस्थापन प्राधिकरण (MCZMA)
१४. मा. जिल्हाधिकारी, मुंबई/ मुंबई उपनगर/ ठाणे/ पालघर / रायगड / रत्नागिरी / सिंधुदुर्ग.
१५. मा. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळाचे क्षेत्रीय अधिकारी.
१६. उप वनसंरक्षक (कांदळवन कक्ष), मुंबई.
१७. विभागीय वन अधिकारी, मुंबई कांदळवन संधारण घटक, मुंबई.
१८. नवी मुंबई एन्व्हायरमेंट प्रिझर्वेशन सोसायटी.
१९. श्रीमती. हेमा रमाणी, बॉम्बे एन्व्हायरमेंट ऍक्श ग्रुप.
२०. श्री. स्टॅलिन डी, वनशक्ती (NGO)
२१. महाराष्ट्र मच्छिमार कृती संघ यांचे प्रतिनिधी
२२. संचालक, बॉम्बे नॅचरल हिस्ट्री सोसायटी (BNHS)
२३. उप मीठ आयुक्त, मीठागरे विभाग, मुंबई (विशेष निमंत्रित)

संदर्भ :- या कार्यालयाचे पत्र क्र.जा.क्र.कक्ष-१/कांदळवन समिती/१२१/सन २०२४-२५, दि.२२.१०.२०२४.

उपरोक्त संदर्भान्वये कांदळवन संरक्षण व संवर्धन सनियंत्रण समितीची ३१ वी बैठक मंगळवार, दि.२८.१०.२०२४ रोजी मा. विभागीय आयुक्त तथा अध्यक्ष, कोकण विभाग यांचे अध्यक्षतेखाली घेण्यात आली होती.

सदर बैठकीचे मंजूर इतिवृत्त आपणास माहिती व पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात येत आहे. तरी, कृपया अवलोकन होणेस विनंती आहे.

सोबत : बैठकीचे इतिवृत्त.

(डॉ.शैलेंद्रकुमार जाधव, भा.व.से)
सदस्य सचिव,

कांदळवन संरक्षण व संवर्धन सनियंत्रण समिती
तथा उप वनसंरक्षक कांदळवन कक्ष, मुंबई

कांदळवन संरक्षण व संवर्धन सनियंत्रण समितीची ३१ वी बैठक

दिनांक २८.१०.२०२४ रोजीचे इतिवृत्त

समितीचे विभागीय आयुक्त तथा अध्यक्ष, कोकण विभाग तसेच समितीचे अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा सह-अध्यक्ष, कांदळवन कक्ष यांच्या अध्यक्षतेखाली कांदळवन संरक्षण व संवर्धन सनियंत्रण समितीची जिल्हाधिकारी, मा. विभागीय आयुक्त यांचे दालनात, कोकण विभाग, कोकण भवन, सी.बी.डी.बेलापूर, नवी मुंबई येथे ३१ वी बैठक पार पडली. समितीच्या सदस्य सचिव यांनी उपस्थितांचे स्वागत केले व मा.अध्यक्ष यांच्या अनुमतीने समितीच्या कामकाजास सुरुवात झाली. सदर बैठकीस खालील नमूद अधिकारी व कर्मचारी व्यक्तीशः अथवा व्हि. सी. द्वारे उपस्थित होते.

अ.क्र.	नाव	पद	कार्यालय
१.	डॉ. राजेश देशमुख, भा.प्र.से.	अध्यक्ष तथा विभागीय आयुक्त	विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, कोकण भवन यांचे कार्यालय
२.	श्री. एस. व्ही. रामाराव, भा.व.से.	सह अध्यक्ष तथा अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (व्ही.सी.द्वारे)	कांदळवन कक्ष, मुंबई
३.	डॉ.शैलेंद्रकुमार जाधव, भा.व.से.	सदस्य सचिव तथा उपवनसंरक्षक	कांदळवन कक्ष, मुंबई
४.	श्री.राजेंद्र शं. क्षीरसागर, भा.प्र.से.	जिल्हाधिकारी (व्ही.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, मुंबई उपनगर
५.	श्री.अशोक शिंनगारे, भा.प्र.से.	जिल्हाधिकारी (व्ही.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, ठाणे
६.	श्री.एम देवेंदर सिंग, भा.प्र.से.	जिल्हाधिकारी (व्ही.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, रत्नागिरी
७.	श्री.अनिल पाटील, भा.प्र.से.	जिल्हाधिकारी (व्ही.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, सिंधुदूर्ग
८.	श्री.विशाल मदने	अवर सचिव (व्ही.सी.द्वारे)	पर्यावरण व वातारवणीय बदल विभाग, मंत्रालय, मुंबई (MCZMA)
९.	श्री.अभय पिंपळकर	संचालक (व्ही.सी.द्वारे)	पर्यावरण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०.	श्री.मच्छिंद्र सुकटे	निवासी उपजिल्हाधिकारी (व्ही.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, सिंधुदूर्ग
११.	श्री.सुभाष भागडे	निवासी जिल्हाधिकारी (व्ही.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, पालघर
१२.	श्री.दत्तात्रय नवले	जिल्हाधिकारी, रायगड यांचे प्रतिनिधी (उ.जि.भू.मेट्रो)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, रायगड
१३.	श्री.प्रदीप रा.तावरे	जिल्हाधिकारी, मुंबई शहर यांचे प्रतिनिधी (सहा.अधीक्षक)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, मुंबई शहर
१४.	श्री.दिपक खाडे	विभागीय वन अधिकारी (व्ही.सी.द्वारे)	मुंबई कांदळवन संधारण घटक, उत्तर कोकण
१५.	श्रीमती कांचन ज्ञानोबा पवार	विभागीय वन अधिकारी	मुंबई कांदळवन संधारण घटक, दक्षिण कोकण
१६.	सौ.गिरिजा देसाई	विभागीय वन अधिकारी (व्ही.सी.द्वारे)	चिपळूण
१७.	श्री.सुधीर लक्ष्मण मांजरे	वनपरिक्षेत्र अधिकारी	नवी मुंबई
१८.	श्री.स्टॅलिन डी	संचालक	वनशक्ती (NGO)
१९.	सौ.मनिषा प्रधान	मुख्य पर्यावरण अधिकारी	ठाणे महानगरपालिका, ठाणे
२०.	श्री.सुदेश अ. परब	सहा. आयुक्त, परि -१	नवी मुंबई महानगरपालिका, बेलापूर भवन
२१.	श्री.विशाल कदम	सहाय्यक आयुक्त	उल्हासनगर महानगरपालिका
२२.	श्री.जगदीश पाटील	वरिष्ठ नियोजनकार	सिडको
२३.	श्री. दिपक धरवंदे	व.आरेखक	सिडको
२४.	श्री.जगदीश एकनाथ वालुंजवानी	उप अधीक्षक	सॉल्ट विभाग, मुंबई

२५.	श्री.अनिल वि. पंडित	प्रकल्प कार्यकारी	BOMBAY ENVIRONMENT ACTION GROUP
२६.	डॉ. रेश्मा पितले	शास्त्रज्ञ	BNHS, मुंबई
२७.	SRO-MPCB Ratnagiri	प्रतिनिधी (व्ही.सी.द्वारे)	रत्नागिरी
२८.	पोलिस अधिक्षक	प्रतिनिधी (व्ही.सी.द्वारे)	रत्नागिरी
२९.	श्री.अभिजित भुजबळ	पोलीस निरीक्षक	सुरक्षा शाखा, रायगड
३०.	श्री.विवेक सोनावणे	पोलीस निरीक्षक	काशीमिरा पोलीस स्टेशन
३१.	श्री.अजय गोरड	पोलीस निरीक्षक	सुरक्षा शाखा, पालघर
३२.	श्री.अरुण र.भोर	सहा. पोलीस निरीक्षक	ऑपरेशन कार्यालय, समन्वय मुंबई शहर
३३.	श्री.एम सिद्राम राजमाने	वरीष्ठ पोलीस निरीक्षक	विशेष शाखा (सुरक्षा विभाग), ठाणे शहर आयुक्तालय
३४.	श्री.एस.एन.मुसळे	सहा.पोलीस निरीक्षक	नागरी सुरक्षा शाखा, पालघर
३५.	श्री.नितीन खाडे	सहा.पोलीस निरीक्षक	उरण पोलीस ठाणे, पोर्ट विभाग, नवी मुंबई.
३६.	सौ.सरिता निलकंठ मुसके	सागरी सुरक्षा	सागरी शाखा, पालघर

अ.क्र.	विषय	करावयाची कार्यवाही
१	कांदळवन क्षेत्र वन विभागास हस्तांतरीत करणेबाबत चर्चा.	- कांदळवन संरक्षण व संवर्धन सनियंत्रण समितीच्या ३१ व्या बैठक दि. २८.१०.२०२४ रोजीच्या सदर विषयाच्या अनुषंगाने मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी जनहित याचिका ८७/२००६ अन्वये पारित केलेल्या कांदळवन क्षेत्राच्या हस्तांतरणाच्या आदेशाबाबत मा.अध्यक्ष व सर्व उपस्थितांचे स्वागत समितीचे सदस्य सचिव यांनी केले. - त्यानंतर, मुंबई कार्यालयाकडे उपलब्ध असलेल्या माहितीनुसार जिल्हानिहाय / शासकीय विभागनिहाय (महसूल तसेच इतर विभाग) संबंधित विभागाच्या अधिपत्याखाली खाली नमुद केलेले कांदळवन क्षेत्र वन विभागास हस्तांतरीत करण्यासाठी प्रलंबित असल्याचे सांगितले.

अ.क्र.	जिल्हा	शासकीय विभाग	क्षेत्र (हेक्टर)	शेरा
१	सिंधुदुर्ग	महसूल	५८.१०	या संदर्भात मा. अध्यक्ष यांनी जिल्हाधिकारी, सिंधुदुर्ग यांना शासकीय जमिनीवरील कांदळवन उर्वरित क्षेत्राची (४९.८५ हेक्टर) मोजणी करून समितीच्या पुढील बैठकीपूर्वी वन विभाग, सावंतवाडी यांच्या ताब्यात देण्याच्या सूचना दिल्या.
२	रत्नागिरी	महसूल	५७९.०१	या संदर्भात मा. जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी यांनी एकूण ५७९.०१ हेक्टर क्षेत्राची मोजणी करण्यात आलेली असून वास्तविक क्षेत्र ४५८.१६ हेक्टर असून सदर क्षेत्र वन विभागास हस्तांतरण करण्यात आलेले असल्याचे सांगितले व कोणतेही हस्तांतरणाची कार्यवाही आमच्या कार्यालयाकडे प्रलंबित नसल्याचे सांगितले. यावर संचालक, वनशक्ती यांनी जवळपास १०० हेक्टर क्षेत्राबाबत तफावत असल्याचे निर्देशनास आणून दिले. त्याबाबत, विभागीय वन अधिकारी, रत्नागिरी यांनी प्रत्यक्ष मोजणीच्या वेळीस खातरजमा करून घेतले असून पूर्वीच्या वन अधिसूचना (Forest Notification) मध्ये काही दुबार नोंद झाल्यामुळे ही तफावत आढळून येत असल्याचे सांगितले.
३	पालघर	महसूल	१२७७.५८	बैठकीत निवासी उपजिल्हाधिकारी, पालघर यांनी १२७७.५८ हेक्टर क्षेत्रापैकी ८११.०० हेक्टर क्षेत्राची मोजणी पूर्ण झाली असून उर्वरित क्षेत्र उप विभागीय अधिकारी यांच्या स्तरावर मोजणीची प्रक्रिया सुरु असल्याचे सांगितले. याबाबत, मा. अध्यक्ष यांनी सिंधुदुर्ग व रत्नागिरी जिल्ह्याप्रमाणे ड्रोनच्या सहाय्याने उप विभागीय अधिकारी व वन अधिकारी, वन विभाग यांनी एकत्रितरित्या मोजणी करून अहवाल समितीच्या पुढील बैठकीपूर्वी पाठविण्याच्या सूचना दिल्या.
४	रायगड	JNPA	७०.३३	या संदर्भात मा.अध्यक्ष यांनी रायगड जिल्ह्यातील JNPA कडील ७०.३३ हेक्टर हस्तांतरण क्षेत्राबाबतचे केंद्र शासनास पाठवलेल्या संमती पत्राची प्रत समितीकडे सादर करण्याबाबत सूचना दिल्या व त्याबाबत राज्यस्तरीय समितीस व मा.उच्च न्यायालयास त्याबाबतची प्रत समितीच्या सदस्य सचिव यांना सादर करण्याच्या सूचना दिल्या.
५	ठाणे	महसूल	२.६९	सदर क्षेत्राबाबत मा.जिल्हाधिकारी, ठाणे यांनी २.६९ हेक्टर अतिक्रमण असून त्याबाबतची कार्यवाही विधानसभा निवडणूकीच्या कार्यक्रम पूर्ण होताच कार्यवाही करून अहवाल सादर करण्यात येईल असे सांगितले.
६	मुंबई शहर	महसूल	२३.६५	या संदर्भात सदर क्षेत्र केंद्र शासनाच्या अंतर्गत सॉल्ट पॅन विभागाच्या ताब्यात असल्याचे सदस्य सचिव यांनी सांगितले तसेच, मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार सदर क्षेत्र हस्तांतरण करण्याचे अनिवार्य असून याबाबत, जिल्हाधिकारी, मुंबई शहर व सॉल्ट पॅन विभागाने त्याबाबत कार्यवाही करून त्याबाबतचा अहवाल समितीच्या पुढील बैठकीपूर्वी देण्याबाबत निर्देश दिले.
एकूण			२०११.३६	

२

कोकण विभागातील सर्व (७) सागर तटीय जिल्ह्यातील समितीकडे Offiline पध्दतीने प्राप्त झालेल्या तक्रारींचा निपटारा करणेबाबत चर्चा.

दि.१५.०३.२०२४ पर्यंत कांदळवन संरक्षण व संवर्धन सनियंत्रण समितीसमोर आलेल्या ऑफलाईन तक्रारीबद्दल झालेल्या चर्चेनुसार एकूण ९६ तक्रारी प्राप्त आहेत. याबाबत, मा.अध्यक्षांनी जिल्हानिहाय तक्रारीची संख्यापाहून संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी प्रलंबित तक्रारीवर विधानसभा निवडणूक प्रक्रिया समाप्त होताच प्राधान्याने कार्यवाही करणेसंबंधी सूचना दिल्या.

District	Total No. of Complaints of 31 st Meeting	Total No. Receive Report Till 31 st Meeting
Mumbai city	0	0
Mumbai Suburban	30	11
Thane	40	12
Palghar	13	1
Raigad	13	2
Ratnagiri	0	0
Sindhudurg	0	0
Total	96	26

तसेच, कोकण विभागातील सर्व जिल्हाधिकारी यांनी त्यांचे स्तरावर असणा-या जिल्हास्तरीय कांदळवन संरक्षण व संवर्धन सनियंत्रण समित्यांनी त्यांचे अधिनस्त असणा-या सर्व तक्रारीचे अवलोकन करून तक्रारनिहाय दखल घेवून कांदळवन पुर्नस्थापन (Restoration) करणेसाठी लागणारा कालावधी आणि त्यासंबंधी येणा-या खर्चाचे (Associated Cost) संबंधित महानगरपालिका अथवा इतर स्वायत्ता संस्थाकडून करण्याचे नियोजन करून सविस्तर कृती आराखडा (Action Taken Report) तयार करावा व यावर सातत्याने सनियंत्रण ठेवून नंतर विभागीय स्तरावरील समितीसमोर पुढील बैठकीपूर्वी सादर करणेबाबत सूचना दिल्या.

३

Mangrove Suraksha App वरील प्राप्त तक्रारींच्या स्थळपाहणीसाठी तारीख व स्थळपाहणी अहवाल विहित प्रारूपात अप्लोड करणे व त्यानुषंगाने कार्यवाही करणेबाबत चर्चा

दि.१६.०३.२०२४ पासून Mangrove Suraksha App सुर करणेत आले असून या अप्लोड तक्रारदार Online स्वरूपात तक्रार दाखल करतात व काही तक्रारी अजूनही offline प्रकारामध्ये प्राप्त होतात त्यादेखील या अप्लोड कांदळवन कक्षा मार्फत Upload केल्या जात असून दि.२५.१०.२०२४ अखेर Mangrove Suraksha App वर प्राप्त तक्रारीबाबतची सद्यस्थिती खालीलप्रमाणे.

District	Total Complaint	Open Complaint	Close Complaint	Pending for giving date to site inspection	Pending for uploading site inspection report	Pending for uploading action taken report
Mumbai City	15	7	8	0	6	7
Mumbai suburban	120	112	8	2	110	112
Palghar	32	24	8	11	21	24
Raigad	59	24	35	6	20	24
Ratnagiri	4	0	4	0	0	0
Sindhudurg	6	0	6	0	0	0
Thane	113	85	28	6	68	85
Total	349	252	97	25	225	252

याबाबत मा.अध्यक्ष यांनी कोकण विभागातील सर्व उपविभागीय अधिकाऱ्यांना Pending for giving date to site inspection व Pending for uploading site inspection report समितीच्या पुढील बैठकीपूर्वी सादर करण्याबाबत सूचना दिल्या.

४.	मा. अध्यक्ष यांनी मागील बैठकीत दिलेल्या सूचना.	याबाबत, मा.अध्यक्षांनी कांदळवनाचे पुर्नःस्थापन करण्यासाठी सर्व जिल्हाधिका-यांनी सर्व बाबी समाविष्ट करून (Action Plan) एकत्रितरित्या समितीच्या पुढील बैठकीत सादर करण्याबाबत सूचना दिल्या.
५.	पोलिस यंत्रणेमार्फत दाखल केलेल्या गुन्ह्याच्या तपासाबाबत सद्यस्थिती व त्या गुन्ह्यामध्ये शिक्षा झालेल्या प्रकरणांबाबत आढावा.	मा.अध्यक्ष यांनी याबाबत, ठाणे,पालघर, रायगड, रत्नागिरी, नवी मुंबई जिल्ह्यात प्रलंबित गुन्ह्यांच्या अहवालाबाबत समितीस उपस्थित प्रतिनिधीना विहित प्रपत्रात अहवाल समितीच्या पुढील बैठकीपूर्वी सादर करण्याबाबत सूचना दिल्या.

(डॉ.शैलेंद्रकुमार जाधव, भा.व.से.)

सदस्य सचिव,

कांदळवन संरक्षण व संवर्धन सनियंत्रण समिती
तथा उपवनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष

(डॉ. राजेश देशमुख, भा.प्र.से.)

अध्यक्ष,

कांदळवन संरक्षण व संवर्धन सनियंत्रण समिती
तथा विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग